

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК

ЖАРИКОВ Едуард В'ячеславович

Декан факультету
Кандидат технічних наук,
доцент

Народився у 1972 році у м. Лутугіне Луганської області.

Під час навчання у школі виявив здібності у вивченні математики та фізики, брав участь в олімпіадах, зокрема в тих, які проводились у машинобудівному інституті. У 1994 році закінчив електромашинобудівний факультет (спеціальність — «Робототехнічні системи і комплекси») Східноукраїнського державного університету і вступив до аспірантури рідного вузу. Під керівництвом професора В.О. Ульшина підготував та у 1998 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності «Автоматизація технологічних процесів».

Сьогодні Е.В. Жаріков очолює факультет комп'ютерних систем СНУ ім. В. Даля. Основні напрями діяльності факультету: творення сучасних інформаційних керівних систем; методологія розробки програмних продуктів та великих програмних систем; основи проектування корпоративних комп'ютерних мереж, їх адміністрування та моніторинг; розробка алгоритмів і програмних засобів для управління та прийняття рішень у складних технічних і соціально-економічних системах на основі сучасних інформаційних технологій. Разом зі студентами Едуард В'ячеславович проектує та розробляє впроваджені на факультеті корпоративні системи, зокрема системи тестування та дистанційного навчання.

У 2002 році отримав звання доцента кафедри комп'ютеризованих систем, планово підвищує кваліфікацію в галузі інформаційних технологій в інших університетах України, готує студентів до участі в олімпіадах із програмування, протягом багатьох років бере участь у конкурсі-захисті робіт членів Малої академії наук України та їх рецензуванні. У 2009 році успішно склав екзамен та отримав статус МСТС, активно впроваджує інформаційні технології в навчальний процес на рівні факультету, має понад 40 публікацій наукового та методичного характеру.

Нагороджений грамотами університету та Жовтневої у м. Луганську ради (2003 р.).

© Видавничий
<http://www.ubg.edu.ua>

До складу факультету входять кафедри: комп'ютерних наук, системної інженерії, автоматизації і комп'ютерно-інтегрованих технологій.

Напрями підготовки: «Комп'ютерні науки», «Системна інженерія», «Автоматизація і комп'ютерно-інтегровані технології», «Гнучкі комп'ютеризовані системи і робото-техніка», «Системи управління і автоматика», «Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси й виробництва», «Автоматизоване управління технологічними процесами», «Інформаційні технології проектування».

На факультеті працюють 2 доктори і 20 кандидатів наук.

Аспірантура та докторантура за спеціальністю

05.13.07 — Автоматизація процесів керування.

У 2010 р. факультет комп'ютерних наук відзначає своє перше десятиліття. Багато зусиль до його створення доклали перший декан факультету комп'ютерних технологій і автоматики доктор технічних наук, професор В. О. Ульшин. Перед ним стояли складні завдання: переїзд у новий корпус та підготовка аудиторій до навчального процесу, організація документообігу, призначення заступників та секретарів.

Успішно впоравшись із ними, факультет отримав високу оцінку студентів, випускників, абітурієнтів та роботодавців, про що свідчать публікації у ЗМІ, відгуки роботодавців, географія працевлаштування випускників, значна кількість заяв абітурієнтів під час вступної кампанії. Серед кращих студентів факультету є й іноземці. Успішно завершивши навчання, вони працюють в ОАЕ, Сирії, Йорданії та європейських країнах. Інформацію про видатних випускників ми збираємо і публікуємо на нашому сайті. Студенти із задоволенням навчаються, абітурієнти обирають напрями та спеціальності, роботодавці задоволені рівнем підготовки випускників та їх кваліфікацією.

Ось кілька фактів з історії факультету. До його складу при створенні увійшли кафедри «Автоматика і системи управління» і «Комп'ютеризовані системи». У 2003 р. у складі факультету вже була кафедра «Обладнання електронної промисловості», на якій відкрили нову, близьку за профілем спеціальність — «Інформаційні технології проектування». У 2004 р. на факультеті створили кафедру «Комп'ютерно-інтегровані технології». Через рік деканом факультету обрали професора В. В. Дядичева. З 2006 р. факультет очолює доцент Е. В. Жаріков. У 2007 р. цей підрозділ університету отримав нову назву «Комп'ютерні науки» (<http://fcs.snu.edu.ua>).

Розвиток факультету тісно пов'язаний із розвитком комп'ютерної техніки та технологій програмування. Пригадую, як уперше написав алгоритм та

програму для комп'ютера ДВК у 1989 р. Отримавши задовільний результат роботи програми, зрозумів, що програмування — це творчість, яку можна порівнювати з художнім або музичним мистецтвом. На той час ДВК були найкращими і єдиними персональними комп'ютерами кафедри технічної кібернетики. Також ми працювали з міні-ЕОМ СМ-2М, яка є багатотермінальним комплексом промислового призначення із накопичувачами на магнітній стрічці та алфавітно-цифровим пристроєм друку, вивчали Assembler. На старших курсах ми могли працювати з першими ІВМ-сумісними персональними комп'ютерами. Це стало можливим завдяки зусиллям завідувача кафедри С. К. Рамазанова та заступника декана факультету В. М. Даніча. З подякою і повагою згадую своїх викладачів. Знання та вміння нам передавали С. К. Рамазанов, В. М. Даніч, В. К. Зайко, Є. М. Болотинський, Л. Ф. Істомін, С. С. Пономаренко, Т. В. Дубініна, С. М. Танченко, В. Я. Гальченко, Є. Й. Гіркін, Г. С. Калюжний, В. Г. Буряк та інші. На четвертому курсі мене включили до вченої ради електромашинобудівного факультету, а ще я обрав майбутню професію та спеціалізацію. Почав працювати зі своїм наставником і вчителем Віталієм Олександровичем Ульшиним, який залучив мене до наукової роботи, вміло і кваліфіковано консультував та допоміг у доволі складний для нашої країни період (1995–1998 рр.) підготувати кандидатську дисертацію. Після її захисту я продовжив роботу над впровадженням у навчальний процес інформаційних технологій. За період підготовки дисертації також опанував два спецкурси — «Комп'ютерні мережі» та «Комп'ютерна графіка». Пізніше, у різні періоди роботи на кафедрі технічної кібернетики, а згодом і на кафедрі комп'ютеризованих систем, засвоював і викладав інші спецкурси. У 1999 р. студент Олександр Йолкін підготував під моїм керівництвом дипломну роботу, що стала першим у нашому університеті

впровадженням проектом дистанційного навчання. У 2000 р. після апробації його успішно презентували. Далі під моїм керівництвом готуються дипломні проекти та магістерські роботи, пов'язані з дистанційним навчанням та автоматизацією навчального процесу. Вагомий внесок у розробку та впровадження в навчальний процес інформаційних технологій зробили на кафедрі дипломники Віталій Трубчанинов, Олександр Голдобін, Михайло Мулеса, Олексій Шмитько, Євген Данченко, Юрій Єрохін, Дмитро Синепольський. Студенти допомагали впроваджувати на кафедрі комп'ютеризованих систем багато інновацій, завдяки чому була забезпечена стабільна, якісна робота комп'ютерних класів, програмних систем навчання, сайту кафедри в Інтернеті та системи дистанційного навчання. З часу обрання мене деканом, у 2006 р., приділяю основну увагу автоматизації інформаційних процесів на факультеті, розвитку мережевої інфраструктури, використанню новітніх рішень у галузі управління навчальним процесом та дистанційним навчанням.

Розвитку інформатизації на факультеті приділяв увагу і заступник декана, а згодом і декан нашого факультету В. В. Дядичев. Одним із вагомих досягнень факультету стало створення студентської науково-дослідної лабораторії «Interstudent», ідея щодо якої належить В. В. Дядичеву. Співробітники лабораторії розробили комплексну систему керування вищим навчальним закладом «ІТ-ВУЗ», створили сайти університету, факультетів і кафедр, підготували матеріали для щорічної виставки «Сучасна освіта в Україні».

За 10 років роботи факультету виконано багато завдань із наукової, методичної та виховної роботи. Зокрема розроблені навчально-методичні матеріали, упорядкована документація, розроблені та впроваджені системи дистанційного навчання, які використовуються під час самостійної роботи студентів. У системі дистанційного навчання розміщені необхідні навчально-методичні матеріали: навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки з виконання практичних і лабораторних робіт, контрольні питання, тести, навчальні програми та ін.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності факультету є підготовка науково-педагогічних кадрів. Значна увага приділяється науково-дослідній роботі. Для реалізації цього напрямку сформовані наукові школи, визначені наукові напрямки досліджень, за результатами яких здійснюється підготовка докторів і кандидатів наук. Результати досліджень використовуються також у навчальній роботі при вивченні профільних дисциплін, у курсовому та дипломному проектуванні. Завдяки вдало обраній політиці нашої діяльності факультету вдалося підвищити ефективність аспірантури, залучити до наукової праці молодих випускників, у результаті чого постійно зростає кількість здобувачів ученого ступеня доктора наук. Викладачі факультету захистили 4 докторських і 7 кандидатських дисертацій, 6 здобувачів працюють над докторськими і понад 20 осіб —

над кандидатськими дисертаціями. Нині на факультеті здійснюють навчальний процес 3 професори та 20 кандидатів наук. Активно формується резерв майбутніх науковців. Кожного року дедалі більше осіб беруть участь у всеукраїнських конкурсах наукових робіт студентів.

Зросла чисельність студентів факультету. Якщо у 2000 р. на денному відділенні навчалася менше 350 осіб, а на заочному — 240, то станом на 01.10.2009 р. кількість студентів денної форми навчання становить 956 осіб, заочної — 404. Розвивалася й матеріально-технічна база факультету: нині функціонують 9 комп'ютерних класів та 3 мультимедійні аудиторії, створено бездротову мережу з покриттям у всіх аудиторіях, впроваджується проект ІР-телефонії, на першому поверсі встановлено студентський термінал, на другому — інформаційний екран, створено лабораторії мережевих комунікацій та мікропроцесорних систем. Студенти забезпечені доступом до сучасного програмного забезпечення компанії Microsoft у рамках програми MSDN AA, а також мають можливість працювати в єдиному інформаційному просторі Live@Edu. Факультет багато років співпрацює з Малою академією наук України. Наші викладачі виступають керівниками секцій, рецензентами, членами журі. Кращі студенти користуються можливістю і проходять влітку практику в США та Туреччині. На сайті факультету вони публікують свої спогади та враження від перебування за кордоном.

Деканат, керівники кафедр та куратори приділяють багато уваги виховному процесу, роботі зі студентами в гуртожитку, підтримують зв'язок із батьками, залучають студентів до громадського життя університету. Активно впроваджується підтримка навчально-виховного процесу в мережі Інтернет, постійно оновлюється сайт факультету, впроваджуються у навчальний процес новітні досягнення ІТ-індустрії. Комп'ютерний навчально-науковий центр, що функціонує при факультеті, дозволяє студентам і школярам оволодівати сучасними знаннями в галузі інформаційних технологій, проводить науково-дослідну й методичну роботу.

Кафедра комп'ютерних наук

Спочатку кафедра називалася комп'ютерно-інтегрованих технологій (КІТ). Вона була створена 30 червня 2004 р. шляхом розділення кафедри комп'ютеризованих систем, на якій готували спеціалістів із «Гнучких комп'ютерних систем та робототехніки» й «Комп'ютерно-інтегрованих технологічних процесів». Кафедрі КІТ фактично передали підготовку фахівців зі спеціальності «Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва». Завідувачем кафедри призначили професора, доктора технічних наук В. В. Дядичева. З вересня того ж року кафедра розпочала підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів, узявшись паралельно до коригування навчальних планів, ретельно вивчаючи навчальні плани аналогічних спеціальностей провідних університетів Сполучених Штатів та Великобританії задля того, щоб скоригувати свої навчальні плани відповідно до сучасних тенденцій розвитку в цій галузі.

Основою викладацького складу кафедри стали викладачі, що перейшли з кафедри автоматизації і систем управління: професор, кандидат технічних наук Б. М. Локотош; доцент, кандидат технічних наук Л. В. Капуста; асистент А. В. Колесніков (з 2004 р. — старший викладач кафедри); кафедри комп'ютеризованих систем — доцент, кандидат технічних наук О. О. Погорелов, Т. М. Терещенко. Через кілька років захистив кандидатську дисертацію А. В. Колесніков, який надалі продовжував працювати на посаді доцента. Трохи згодом здобула ступінь кандидата наук Т. М. Терещенко і також продовжила роботу на посаді доцента. І нині кращі випускники кафедри залишаються працювати в університеті й на кафедрі (наприклад, Д. М. Верьовка, начальник відділу інформаційних технологій). Багато викладачів кафедри паралельно працюють у різних структурних підрозділах університету: газети «Університетський вісник» (О. О. Кільдейчик, О. А. Пугачова), приймальній комісії (доцент А. В. Колесніков), відділі інформаційних технологій (начальник відділу — С. Г. Гладкова), бухгалтерії університету, матеріальному відділі та ін. Отже, на кафедрі сформувався дуже сильний та згуртований колектив як науковців, так і фахівців-практиків, що, безперечно, є запорукою ефективності роботи самої кафедри. За весь час існування кафедри комп'ютерних наук її співробітники опублікували понад 600 матеріалів науково-методичного характеру: статті у фахових виданнях всеукраїнського й міжнародного рівня, видали монографії, навчальні посібники, комплекси НМКДКД та інші науково-методичні матеріали. На даному етапі свого розвитку кафедра комп'ютерних наук активно долучається до наукової діяльності університету на міжнародному рівні: встановлює і розвиває зв'язки з аналогічними кафедрами й факультетами провідних європейських університетів, плідно співпрацює з вищими навчальними закладами Німеччини, Польщі, Швеції, Норвегії та Данії за такими напрямками, як спільні

наукові розробки та проекти і їх подальша реалізація, публікації, участь у конференціях, підготовка спільних статей та навчальних посібників, обміни студентами.

Крім того, кафедра, незважаючи на те, що була створена лише у 2004 р., за результатами щорічного університетського конкурсу на кращу кафедру вже у 2005 р. посіла перше місце в університеті (серед 74-х кафедр). За всіма показниками (навчальний процес, методична документація, технічне оснащення, наукова робота, викладацький склад, підготовка аспірантів, кандидатів, зовнішній вигляд навчальних приміщень) кафедра зайняла в університеті високі позиції, які зберігає й дотепер. За якісну підготовку до нового 2006–2007 навчального року наприкінці 2006 р. колектив кафедри нагороджено грамотою; у тому ж році — почесною грамотою за активну участь у ІХ Міжнародній виставці «Сучасна освіта в Україні-2006». У 2007 р. колектив кафедри отримав грамоту за активну участь у підготовці конкурсних матеріалів до Х Міжнародної виставки навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні-2007». Отже, починаючи з 2006 р., уже чотири роки поспіль кафедра комп'ютерних наук бере участь у цій виставці, щоразу виборюючи почесні грамоти за активність та інноваційність.

На сьогодні кафедра комп'ютерних наук випускає бакалаврів за напрямом «Комп'ютерні науки» та магістрів за спеціальністю «Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва». В 2009 р. була акредитована друга спеціальність — «Інформаційні технології проектування» напряму підготовки «Комп'ютерні науки» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Наразі ліцензовано новий напрям підготовки — «Професійне навчання. Комп'ютерні системи в управлінні та навчанні», який започатковано разом із кафедрою педагогіки (завідувач — Г. П. Шевченко) на базі науково-дослідного інституту духовного розвитку людини та кафедри ЮНЕСКО. Цей напрям діяльності є дуже перспективним, адже дозволяє студентам здобувати професійні знання й навички роботи у галузі комп'ютерно-інформаційних технологій, що дуже необхідно для підготовки справжніх фахівців у наш час швидких технологічних та інформаційних змін. Сайт кафедри в мережі Інтернет — <http://kn.snu.edu.ua>.

Кафедра системної інженерії

У 1969 р. у колишньому машинобудівному інституті було створено обчислювальний центр, який очолював доктор технічних наук, професор Е. Рафалес-Ламарка. Вже через рік його реорганізували в науково-дослідну лабораторію, яка обслуговувала заявки кафедр при вирішенні складних завдань і під час обробки результатів експериментальних досліджень із використанням обчислювальної техніки і математичних методів. У 1973 р. при лабораторії відкрили аспірантуру за фахом «Технічна кібернетика, теорія інформації і організації обчислювальних структур в ЕОМ і в обчислювальних комплексах і системах».

У процесі наукових досліджень співробітники лабораторії освоїли методи інформаційних і комп'ютерних технологій і вже готові були здійснювати навчання студентів. Це було необхідною умовою реорганізації лабораторії в кафедру, що і відбулося в 1975 р. Саме цей рік вважається часом створення кафедри технічної кібернетики і систем управління. Очолював цей підрозділ факультету доцент М. П. Семесенко, який доклав багато зусиль до подальшого розвитку кафедри. При цьому в складі кафедри продовжувала функціонувати лабораторія обчислювальної техніки, що сприяло підвищенню науково-методичного рівня викладачів і співробітників лабораторії, чисельність яких досягла 38 осіб.

Основну роботу щодо забезпечення навчального процесу і методичної бази кафедри виконали доценти М. П. Семесенко, С. К. Рамазанов, В. М. Даніч, Є. М. Болотинський, Н. М. Худяков, С. С. Пономаренко та інші.

На той час кафедра не була випускною, а вела фундаментальні й загальнотехнічні дисципліни: «Обчислювальна техніка і програмування на ЕОМ», «АСУ підприємствами», «Обчислювальна математика і програмування» для студентів усіх спеціальностей.

У 1988 р. кафедру очолював С. К. Рамазанов, який продовжував і розвивав складні напрями наукової і науково-методичної роботи. Заслугою С. К. Рамазанова за час його роботи на посаді завідувача кафедри є відкриття спеціальності «Робототехнічні системи і комплекси», а згодом — «Інформаційні системи в менеджменті». Кафедра почала здійснювати підготовку фахівців із цих спеціальностей.

У 1992 р. на кафедру прийшов професор, доктор технічних наук В. О. Ульшин, який понад 33 роки

працював у науково-дослідному інституті. Він мав практичний досвід розробки і впровадження інтегрованих автоматизованих систем управління вугле-збагачувальними фабриками, а також створення технічних засобів автоматизації складних технологічних процесів і виробництв у вугільній промисловості з використанням оптимальних і адаптивних методів синтезу автоматичних систем.

Під час роботи С. К. Рамазанова над докторською дисертацією (1995–1997 рр.) кафедру технічної кібернетики очолював В. О. Ульшин. У цей час на кафедрі почали готувати докторів наук. Після успішного захисту С. К. Рамазановим докторської дисертації у 1998 р., кафедру технічної кібернетики реорганізували, внаслідок чого було створено кафедру економічної кібернетики під керівництвом С. К. Рамазанова і кафедру комп'ютеризованих систем на чолі з В. О. Ульшиним.

Кафедра комп'ютеризованих систем почала здійснювати підготовку випускників за фахом «Гнучкі комп'ютеризовані системи і робототехніка». Того ж року на кафедрі комп'ютеризованих систем відкрили заочну форму навчання, а через рік почали здійснювати підготовку фахівців за другою спеціальністю — «Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва». У 2000 р. почали готувати фахівців за цією спеціальністю на заочній формі навчання. Вже через кілька років кількість студентів кафедри перевищувала 600 осіб. Тому на базі цієї кафедри було створено ще один підрозділ — кафедру комп'ютерно-інтегрованих технологій і виробництв. Її очолював В. В. Дядичев, який на той час захистив докторську дисертацію. У зв'язку зі зміною та уточненням найменувань напрямів підготовки бакалаврів у 2007 р. кафедру було перейменовано й вона отримала відповідну назву — «Системна інженерія».

Головною метою роботи кафедри стала підготовка науково-педагогічних кадрів. Із цією метою відкрили докторантуру. Перший докторант кафедри, доцент В. В. Акименко підготував та успішно захистив дисертацію у спеціалізованій вченій раді інституту космічних досліджень НАН України. У спеціалізованій

вченій раді при Харківському технічному університеті «ХПІ» захистив докторську дисертацію доцент кафедри В. Я. Гальченко. На час створення кафедри вчений ступінь кандидата наук мали лише доценти В. Я. Гальченко і С. С. Пономаренко.

Пріоритетним напрямом подальшого розвитку кафедри залишається підготовка науково-педагогічних кадрів. Тому залучають до наукової роботи, запрошують вступати до аспірантури найобдарованіших її випускників. Серед них слід відзначити Е. В. Жарікова, який після закінчення аспірантури, в 1998 р., успішно захистив кандидатську дисертацію у спеціалізованій вченій раді Донецького технічного університету. В цей час у тій самій раді захистив кандидатську дисертацію аспірант кафедри Д. А. Зубов, а вже в 2005 р. він здобув ступінь доктора наук. У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію аспірант М. Ю. Харламов, а в 2005 р. — аспірант О. Л. Лехцієр.

На кафедрі працюють також інші кандидати наук, зокрема доцент О. І. Горбунов, який підготував і захистив кандидатську дисертацію під час роботи на посаді головного енергетика шахти. Доцент кафедри системної інженерії В. В. Леванічев захистив дисертацію після закінчення аспірантури на кафедрі автоматизації і систем управління. У 1999 р. запросили на роботу кандидата наук О. О. Погорелова, який тривалий час працював у науково-дослідному інституті.

Проте кількість викладачів кафедри з ученими ступенями і званнями поки що не відповідає нормативам. Тому в цьому підрозділі продовжують здійснювати підготовку докторів і кандидатів наук. Нині на кафедрі працюють над дослідженнями 3 докторанти, 5 аспірантів і 4 пошукачі вчених ступенів доктора і кандидата наук. Серед них доценти О. І. Горбунов, М. І. Спірягин, Н. С. Фесенко, В. Н. Смолій, аспіранти і пошукачі, випускники кафедри С. О. Климчук, Д. Ю. Харламов, А. Л. Данченко, С. К. Шульгин, випускники інших кафедр Далівського університету — В. В. Карлов, Є. В. Карлов, О. В. Грачев, О. В. Письменський, С. А. Ключев. Крім того, кафедра допомагає готувати науково-педагогічні кадри іншим університетам і науково-дослідним інститутам. Так у 2009 р. захистили кандидатські дисертації пошукач кафедри М. В. Дубровкіна — співробітниця НДПКІ «Іскра», аспіранти ДонДТУ В. А. Зотов, А. В. Хмельова, Н. С. Фесенко.

На кафедрі працюють кваліфіковані старші викладачі О. І. Бибко, Н. А. Спінєєва, Д. О. Синєпольський, асистенти С. І. Андросова, О. В. Килимник, О. В. Кушнарєв, О. М. Ромашова.

Колектив, у складі якого працюють висококваліфіковані фахівці з великим трудовим стажем і молодь, яка прагне всього нового, успішно справляється з поставленими завданнями у царині навчально-методичної, науково-дослідної і виховної роботи.

Сайт кафедри в мережі Інтернет — <http://ccs.snu.edu.ua>.

Кафедра автоматизації і комп'ютерно-інтегрованих технологій

Історія кафедри починається у 1961 р., коли було відкрито денне відділення Ворошиловградського машинобудівного інституту, а вже у 1963 р. вперше оголошується прийом студентів на спеціальність «Автоматизація і комплексна механізація виробничих процесів» — АВП.

У той час прийняли на навчання лише одну групу студентів, проте попит на спеціальність був настільки високий, що наступного року план прийому збільшили втричі, а незабаром кафедра почала здійснювати підготовку фахівців і на вечірній формі навчання.

У перші роки свого існування кафедра готує фахівців із кваліфікацією «інженер-механік», а з 1976 р. перебудовує навчальний процес і розпочинає підготовку інженерів-електромеханіків. У 1986 р. спеціальність АВП трансформують в «Автоматизацію технологічних процесів і виробництв у машинобудуванні» із спеціалізацією «Автоматичні маніпулятори і робототехнічні комплекси». У 1994 р. кафедра відкриває другу спеціальність — «Системи управління і автоматизації», а також починає трирівневу підготовку випускників: «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Усі ці нововведення є результатом напруженої і копіткої праці колективу викладачів, співробітників наукового сектора, інженерно-технічного, лаборантського складу, студентів.

Кафедра займається цікавими прикладними науковими дослідженнями, виконує господарчі угоди, розширюючи зв'язки з промисловими підприємствами: Луганським заводом верстатобудування ім. Леніна, заводом «XX років Жовтня», Лутугінським заводом прокатних валків, Краматорським машинобудівним заводом та ін. Намічаються і плідно розвиваються основні наукові напрями кафедри: неруйнівні методи дефектоскопії, зокрема електромагнітної, САК режими різання металорізальних верстатів, САК режими роботи гірничих машин.

Розуміючи велике значення обчислювальної техніки, як у навчальному процесі, так і в наукових дослідженнях, на всіх етапах свого розвитку колектив кафедри піклується про її освоєння і впровадження, починаючи з перших мікропроцесорних комплектів і мікроконтролерів, що керують мікро- і міні-ЕОМ, і мікропроцесорних пристроїв числового програмного управління. Зараз на кафедрі облаштовано три комп'ютерні класи і дві мультимедійні аудиторії, комп'ютерний інформаційний термінал для студентів.

У 1987 р. на кафедрі відкривають спеціалізацію «Автоматичні роторні й роторно-конвеєрні лінії», створюють філіал кафедри в конструкторському бюро «Ротор», забезпечивши вперше в інституті модульний принцип підготовки фахівців за участю п'яти випускових кафедр.

Кафедру очолювали видатні особистості: П. С. Стехін (1962–1964 рр.), професор Б. М. Локотош (1964–1970 рр., 1987–1993 рр.), доцент В. Л. Рясков (1970–1972 рр.), професор Ю. П. Коробецький (1972–1985 рр., 1993–2002 рр.), професор М. Ф. Смирний (1985–1987 рр.), професор Ю. Г. Войлов (2002–2005 рр.).

Бурхливий розвиток комп'ютерних технологій і їх взаємопроникнення із технологіями сучасного виробництва потребував відповідних коректив у пріоритетах розвитку кафедри. Кафедру АВП реорганізували у кафедру автоматизації і комп'ютерно-інтегрованих технологій, що відповідає духові часу й особливостям процесів автоматизації сучасного виробництва.

У 2006 р. кафедру очолює доцент О. В. Малахов. Під його керівництвом продовжують модернізувати лабораторну базу: створена лабораторія мікропроцесорів Silicon Labs, поліпшуються умови праці співробітників і студентів. Зміцнюються зв'язки з виробництвом, організовується філіал кафедри на Луганському електроапаратному заводі, повертаються традиції взаємозв'язку навчального процесу й виробництва. Наукові дослідження здійснюються на кафедрі за кількома напрямками: «Розробка методів магнітометричного контролю з використанням сучасної мікропроцесорної техніки для вирішення актуальних завдань діагностики технічного стану об'єктів транспортного призначення», «Розробка автоматизованих систем управління технологічними процесами з використанням сучасних програмованих контролерів і промислових мереж передачі даних». Наукова робота на кафедрі тісно пов'язана з творчими інтересами студентів, багато хто з них стає її активними учасниками з молодших курсів. Для практичної реалізації студентських розробок функціонує науково-навчальна лабораторія фізичного моделювання і макетування.

Сильний і досвідчений колектив професіоналів кафедри працює у здоровій творчій атмосфері. За роки свого існування кафедра підготувала для народного господарства близько 3,5 тис. висококваліфікованих фахівців. Багато її випускників досягли значних успіхів у трудовій діяльності, обіймають провідні

посади на заводах, фірмах, конструкторських бюро й інститутах не лише в Україні, а й за кордоном. Випускникам кафедри притаманні висока професійна підготовка, прагнення поновлювати свої знання, уміння працювати з людьми, адаптуватися до умов ринкової економіки, що динамічно розвивається, активна життєва позиція.

Сайт кафедри — <http://www.akit.lg.ua>

УЛЬШИН

Віталій Олександрович — перший декан факультету комп'ютерних технологій і автоматики.

Завідувач кафедри системної інженерії, доктор технічних наук, професор

ДАЦІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ — ШЛЯХ ДО ПРОСВІТЛЕННЯ СВІДОМОСТІ

Вступ. Для того, щоб об'єктивно оцінити сприятливий вплив університету на всі аспекти життя і творчості людини, треба із чимось порівнювати. Я маю з чим порівнювати, тому що до переходу на роботу я протягом 33 років працював у науково-дослідному інституті. Проте в університеті з'являється можливість не лише систематизувати свої знання, а й задуматися про фундаментальні основи життя, призначення і роль людини в суспільстві й багато про що інше. Адже лише в університеті відбувається не тільки становлення фахівця, а й виховання людини з відповідним світоглядом. Тому багаторазово підвищується відповідальність за результати своєї праці. Адже від того, з якими знаннями й моральними якостями випускається спеціаліст, залежить майбутнє держави.

Із повсякденного життя ми знаємо, які негативні процеси відбуваються нині в усьому світі. Це залежить від людей, як правило, освічених, але без моральних принципів. Отже, «не все гаразд у нашому королівстві», виходить, ми випускаємо брак, і щось треба змінювати в системі виховання. Імовірно, над цією проблемою багато хто замислюється, і коли приходить розуміння справжніх причин, стає сумно від безвиході, від того, що нічого не можна зробити. Проте розуміння причин такого становища вселяє надію на позитивні зміни в майбутньому, і цей оптимізм викликаний тим, що від нас, викладачів, усе-таки теж багато що залежить.

Поступово я дещо зрозумів і усвідомив, що всі лиха походять від неправильного світогляду, нав'язаного нам у минулому. Це матеріалістичний світогляд, що не визнає існування невидимого світу, світу багатовимірного простору. У математиці ми постійно використовуємо поняття багатовимірності, оперуючи

гіперпростором, за допомогою якого вирішується багато практичних завдань. Виявляється, такий простір реально існує, але в це мало хто вірить. Здавалося б, яке це має значення? Виявляється, навіть не велике, а визначальне для майбутнього людства. Адже якщо освічена людина не вірить в існування багатовимірного простору, вона ніколи не повірить в існування Бога, тому що його особистий досвід пов'язаний тільки з фізичним світом трьох вимірів.

У чому ж причина такого поширеного світогляду? Проблема доволі багатогранна і пов'язана не лише зі сприйняттям дійсності, а й багато в чому із тиском знань, отриманих людством у минулому. Наприклад, А. Ейнштейн створив геніальну теорію відносності, завдяки якій порушено стереотипне розуміння часу й простору. Звичайно, при розробці теорії доводиться вдаватися до постулатів, які не можуть бути доведені, а впливають із повсякденного досвіду або логічних посилок. За такий постулат Ейнштейн прийняв обмеження швидкості взаємодій у природі, що дорівнює швидкості поширення світла в порожнечі. Ця аксіома потім обмежила мислення наступних поколінь учених, які не намірилися відійти від постулату генія, що надовго затримало розвиток теорії інформаційних взаємодій. Тому, наприклад Г. І. Шипов, один із творців теорії фізичного вакууму, що досліджував закономірності взаємодій торсіонних зарядів, дійшов висновку про практично миттєве поширення торсіонних хвиль без загасання на будь-якій відстані. За такі «крамольні» твердження він дотепер зазнає найжорстокішої критики. Як він посмів поправити самого Ейнштейна?

Із метою збереження «чистоти» науки Російської академії наук був створений спеціальний відділ із боротьби із лженаукою, очолюваний нещодавно померлим нобелівським лауреатом В. Гінзбургом. Сам він сповідував войовничий атеїзм, тому не міг погодитися з новим світоглядом, що пояснює «місце перебування» Бога. Така ортодоксальність породжується абсолютизацією отриманих у минулому знань. Із дитинства нам вселяють упевненість у непорушності існуючих теорій, вбиваючи у свідомість «залізобетонні стовпи» догматизму, замість розвивати розуміння відносності будь-яких наукових знань і обмеженої ділянки їх застосування. Дотепер наука вивчає лише фізичні явища виявленого матеріального світу, як краплю води, не помічаючи океану.

Однак зараз такі обмеження вже стали каменем спотикання при дослідженні явищ мікросвіту, коли стає неможливим пояснення деяких явищ у рамках існуючих теорій тривимірного простору. Зарозумілість науки зовсім безпідставна: вона не розуміє суті магнетизму й гравітації, будови атома, простору й часу, причин старіння клітин організму, ясновидіння і багато іншого. Водночас у численних ученнях даються натяки про напрямки пошуків, однак учені зовсім їх ігнорують, вважаючи містиком. Людям ніколи не дадуть готові знання, лише підказки, у якому напрямку шукати.

Але щоб що-небудь змінити, треба змінитися самому, адже сприйняття реальності залежить від нашого ставлення до неї, тобто є відображенням нашої свідомості. Усвідомлення цього і є революцією у зміні моєї свідомості. Так довелося відмовитися від гніту філософії атеїзму й матеріалізму. Потім стає прикро, що неспроможність матеріалістичного світогляду не було усвідомлено раніше, хоча для цього багато було ознак. Але краще пізно, ніж ніколи — блудного сина завжди приймуть. Не можна засуджувати людей, що дотримуються старих матеріалістичних переконань, просто не настав їхній час. Змінити себе — це велика праця, це ламання стереотипів мислення, терпиме ставлення до іншої думки.

Мені неодноразово доводилося спостерігати, коли розумні освічені люди через «залізобетонні» переконання, вкладені в них у дитячому і юнацькому віці, заперечують очевидні факти появи багатовимірності, навіть не намагаючись чути їхнє пояснення. Це властиво як науці, так і релігії. Особливо дивно поводитися освічені люди, які добре ознайомлені з філософією, що на практиці не використовують ці знання. Адже навіть при вивченні матеріалістичної діалектики студентів ознайомлюють із законами діалектики.

Наприклад, закон мінливості говорить, що у світі немає нічого статичного: усе змінюється, змінюються наші поняття про навколишній світ. Але ще у студентські роки ми, студенти, часто ставили запитання викладачам: чому абсолютизували положення марксизму, хоча минуло багато часу? З одного боку, стверджуєте, що вчення марксизму-ленінізму — вічно живе, а на практиці за більш ніж сто років нічого в цьому вченні не змінилося. Чому це вчення заморожене й не розвивається? Причина та сама — бояться зазіхнути на авторитет класиків. Відтоді минуло понад сто років, уже доволі великий досвід практичного застосування цього вчення, однак, незважаючи на негативний результат, догмати залишаються непорушними.

Так само чинить і релігія. Адже знання, закладені в духовних навчаннях, отримані або шляхом одкровення, або ченелінгів (диктувань), що постійно передаються через підготовлених для цієї місії людей. Чому абсолютизовані були знання, отримані близько двох тисяч років тому. Адже знання, закладені в Біблії, незважаючи на допущені свідомо або несвідомо під час перекладів і переписувань перекручування, містять величезну інформацію, невичерпні й не змінюються, а лише мірою розвитку інтелекту і духовності людини уточнюються й заглиблюються їхній зміст. Заморожене на століття їх тлумачення, догматизм науки й релігії став однією із причин виникнення матеріалізму й атеїзму.

Зміні моєї свідомості, природно, сприяла робота в університеті. Коли людина потрапляє в нові умови, вона неминуче починає порівнювати їх із колишнім досвідом. І це теж породжує власне бачення проблем, про які раніше уявлення не мав. Тривалий час професійно займаючись науковими дослідженнями,

мимоволі задаєшся питанням про значення й місце науки в житті суспільства. Моє бачення проблем науки й освіти частково викладене у ювілейній статті у книзі «Ми — далівці», що вийшла друком до 85-річчя Далівського університету в 2005 р.

Відтоді непомітно пролетіли п'ять років. Здавалося б, п'ять років — невеликий строк у житті людини, однак останнім часом відбулося багато змін. У цій статті зроблена спроба осмислити суть змін, що сталися у свідомості, і розвинути деякі раніше розглянуті положення.

Про організацію наукових досліджень. Із часу мого переходу з науково-дослідного інституту з автоматизації вугільної промисловості в Далівський університет минуло понад 17 років. Цього часу достатньо, щоб проаналізувати зміни, що сталися у власному світогляді й оцінити переваги й недоліки в організації університетської і галузевої науки й системи освіти в цілому.

Робота в науково-дослідному інституті більше наближена до виробництва, адже основне завдання його — створення нової техніки, що включає розробку теорії, створення експериментальних і дослідних зразків, їх державне випробування, а також разом із заводом-виробником доведення й освоєння серійного виробництва. Як правило, на наукові дослідження приділяється близько 10% часу всього циклу. Тому при створенні нової техніки виникають труднощі, пов'язані з можливостями використання сучасних досягнень теорії. Завжди існує розрив між фундаментальною і прикладною наукою, що призводить до затримки реалізації нових ідей на практиці. Недоліки теоретичних знань інженери зазвичай компенсують дорогими експериментами й інтуїцією.

Із розвитком обчислювальної техніки з'явилася можливість замість дорогих експериментальних досліджень виконати математичне моделювання, однак при цьому потрібно забезпечити адекватність моделей реальним процесам, що вимагає глибших знань теорії. У зв'язку з постійним ускладненням виробництва зростають вимоги до якості його управління, однак галузева наука не завжди справляється із цим завданням, адже рівень знань фахівців технічних спеціальностей не відповідає вимогам, що зростають. На жаль, наразі цей розрив продовжує збільшуватися.

Крім того, у галузевих НДІ, як правило, не заохочують роботу над дисертаціями, тому що існує тенденція перетікання наукових кадрів у вузи. У таких умовах важко забезпечити високий рівень розробок, тим більше, що не завжди є можливість глибокого наукового опрацювання. Адже існує замовлення й жорсткі терміни строки його виконання, зрив яких призводить до відповідних санкцій.

У вузах же створені ідеальні умови для теоретичних, однак обмежені можливості експериментальних досліджень безпосередньо у виробничих умовах і практичному застосуванні результатів. Впровадження, як правило, обмежується одиничним зразком, виготовленим кустарним способом. А від випробування

одиничного зразка до широкого використання — величезна дистанція. Друга проблема — труднощі вирішення комплексних проблем, тому що в цьому відсутня зацікавленість учених через острах втрати «суверенітету». Тому наукові школи звичайно формуються в межах однієї кафедри.

Така проблема теж існує в галузевих НДІ, і якщо вдається її вирішити, то з використанням адміністративного ресурсу. Мені вдалося не без зусиль об'єднати більшу частину відділів і лабораторій НДІ для системного вирішення проблеми автоматизованого управління вуглезбагачувальними фабриками, результатом чого була розробка інтегрованої автоматизованої системи керування, що включає чотири ієрархічні рівні: автоматизацію окремих функцій, технологічних процесів, виробництва в цілому й організаційно-економічної діяльності.

Розв'язання системних проблем не обходиться без фундаментальних досліджень, бо найчастіше академічна наука значно спрощує завдання з метою її «гарного» аналітичного вирішення. У таких випадках інженерові доводиться більше керуватися інтуїцією і здоровим глуздом.

Отже, існує необхідність інтеграції фундаментальних і прикладних досліджень для вирішення комплексних проблем. Наразі раніше сформована система створення нової техніки й технологій зруйнована, її відтворення не лише неможливе, а й не раціональне. Виходом із цього становища може бути створення НДІ при університетах, однак це повинно бути не суто механічне злиття із залишками галузевих НДІ, а органічна їх інтеграція в єдину систему.

Зараз існує велика різниця в оплаті праці науковців НДІ й викладачів вузів, тому вектор переваг учених спрямований у бік вузів. Варто вирівняти вчених не лише в оплаті праці, а й в інших соціальних питаннях. Тоді вчені будуть займатися тією роботою, яка їм до душі. Адже не секрет, що не кожен учений має здібності до навчально-виховної роботи і навпаки — не кожен викладач із ученим ступенем може успішно професійно працювати в науці. Така диференціація цілком виправдана, адже до викладача висуваються додаткові вимоги морального характеру й здатності роботи з учнями. Водночас варто залучати вчених НДІ до лекційної роботи й викладачів вузів — до роботи НДІ.

Така система досліджень дозволяє поєднати теоретичну підготовку студентів і практичне освоєння дисциплін не на моделях або застарілому обладнанні, а в конкретних умовах виробництва. При підготовці випускних робіт теж можна вирішувати окремі завдання виробництва. Так ефективніше вирішується також і питання підготовки наукових кадрів, адже результати досліджень можна оперативно використовувати на практиці, і вченим не доведеться при підготовці дисертацій користуватися «старими запасами».

Однак при цьому варто розв'язати іншу не менш важливу проблему підвищення теоретичного рівня підготовки фахівців. За радянських часів

університетська освіта відрізнялася від освіти, здобутої в інституті, саме поглибленим вивченням фундаментальних наук. Після реформи освіти навіть у класичних університетах рівень теоретичної підготовки кадрів не відрізняється від їх підготовки в технічних університетах. Зміна назв вузів по суті не змінила змісту освітнього процесу, а рівень підготовки спеціалістів продовжує знижуватися.

Також не можна повторювати помилок минулого, коли запозичуються або реалізуються лише окремі фрагменти системної проблеми чи не враховуються конкретні умови їх використання. Тому треба розробити таку концепцію, в якій були б ураховані всі аспекти системної проблеми освіти, щоб це не було реформування заради реформування.

Соціальні проблеми. Стабільність і розвиток держави базується на духовному й інтелектуальному потенціалі його народу. Щоб позбавити країну перспективи розвитку, досить підірвати моральні основи суспільства і зруйнувати систему освіти. Тому держава має піклуватися про те, щоб виховувати всебічно освічених фахівців, у яких інтелект гармонійно поєднувався б із моральними, етичними й естетичними якостями.

На жаль, сучасне людство втратило моральні орієнтири, захопившись задоволенням матеріальних потреб, що безупинно зростають, а також поринуло в розваги, де егоїзм є нормою життя. Метою державної політики різних країн стало споживацьке суспільство, а критерієм оцінки якості життя є кількісні показники споживання їжі та інші матеріальні блага. Все це досягається нещадною експлуатацією земних надр, для чого в свою чергу потрібно щедалі більше енергоносіїв, які отримують шляхом спалювання вуглеводного палива, що призводить до безпрецедентного забруднення навколишнього середовища.

У гонитві за енергоресурсами, ринками збуту економічно розвинені країни насамперед нарощують економічний і військовий потенціали, для чого не гребують ніякими брудними засобами, зважаються навіть на вбивства, розв'язуючи агресивні війни. І все це заради зростання економічних показників. При цьому ігноруються духовні цінності. Однак так не може тривати завжди.

Світова криза зачепила практично всі країни світу й усі аспекти життя людей, тому наразі постало питання необхідності глобальних змін на планеті. Головною причиною кризи є духовна деградація суспільства. Тому традиційні шляхи виходу з неї не можуть дати тривалих результатів. Це означає, що необхідні фундаментальні зміни в організації суспільних відносин. Так званий капіталізм вичерпав свої можливості, результатом його панування стала деградація моральності, зведення людських потреб до задоволення їх тваринних інстинктів.

Соціалізм у відомій нам формі нагадує державний капіталізм, пріоритети якого також передбачають по суті лише економічні цілі, спрямовані на задоволення матеріальних потреб людей, що постійно зростають.

Отже, обидві формації вичерпали себе, бо за основу філософії буття взято матеріалістичний світогляд, і як наслідок, — атеїзм. А без віри у Вищі Сили будь-яка система деградує і неодмінно руйнується.

Нове сучасне суспільство можна побудувати лише на принципах справедливості, що неможливо без зміни свідомості людей на користь духовності. Тому для нашого сьогодення властиві саме процеси усвідомлення неминучості майбутнього постання нового світу, побудованого на принципах духовності. Ознаками перетворень, що почалися, є передбачувана зміна клімату, збільшення частоти й руйнівних наслідків природних катаклізмів (землетрусів, цунамі, ураганів, тайфунів), зростання випадків техногенних катастроф.

Сучасна наука неспроможна дати пояснення явищам, що відбуваються, адже послуговується фізичним тривимірним світом. Більшість учених є матеріалістами, тому відкидають наявність простору, що має понад три виміри. Саме в багатовимірному просторі перебувають сутності, що керують еволюцією на планеті. Світ улаштований так, що людина менше знає, ніж вірить. Натомість, якщо людина в що-небудь не вірить, то ніколи про це не довідається. При цьому вище «я» людини знає все, отже, фізичній сутності людини варто навчитися лише згадати те, що закладено в її підсвідомості, й пережити його.

За основу прийдешнього суспільства треба взяти принципи духовних учень, пріоритетом яких є розвиток моральних, етичних і естетичних норм. При цьому має бути гармонія з розвитком інтелекту, позаяк випереджальний його розвиток призводить до порушень моральності й моралі, коли люди здатні чинити злочини: убивство, зрадництво, шахрайство, злодійство, перелюбство, обман, лжесвідчення й багато інших. Це можливо лише за наявності фундаментальних змін у сфері освіти, науки й виховання.

Криза. У результаті панування матеріалістичного світогляду фундаментальні науки почали розглядати мету життя людини з погляду матеріальних, а не духовних цінностей. Науково-технічний прогрес є продуктом розуму людства, що розвивається, а рівень моральності — ступеня розвитку свідомості. Отже, матеріалізувавши цілі своєї діяльності, людство дійшло до високої імовірності самознищення. Насправді ж усі процеси на планеті спрямовані на розвиток духовності людства, зокрема в соціальних, політичних та економічних галузях. Тому матеріалістична теорія Маркса про джерела розвитку людського суспільства — класової боротьби — є не лише помилковою, а й небезпечною.

Людина творить у сфері наслідку, не відаючи справжніх причин розвитку. Це сталося в результаті порушення основного принципу первинності духовного начала над матеріальними проявами, відсутності системного світогляду. Причиною процесів, щовідбуваються у природі, є циклічний рух думки — від загального до окремого, що називається диференціацією, а потім — від окремого до загального, тобто інтеграція. Аналогічно ми пізнаємо й

універсальні закономірності — від загального до окремого, а створення нового життя — від окремого до загального. У природі не існує випадковості: всі явища і процеси підпорядковуються закону причинно-наслідкових відносин. Незнання справжніх причин ми називаємо випадковістю. Система життя має розглядатися як єдність причини й наслідку.

Енергетична криза є найнебезпечнішою. Для подальшого розвитку техногенної цивілізації потрібно дедалі більше енергії, яку отримують шляхом спалювання вуглеводного палива й розщеплення радіоактивних матеріалів. При спалюванні палива викиди забруднюють природне середовище. Атомна енергетика навіть небезпечніша, бо накопичені радіоактивні відходи створили проблему їх поховання; наслідки цього непередбачувані. Це спричинило екологічну кризу й боротьбу за енергетичні джерела. Безпрецедентне забруднення навколишнього середовища призвело до зниження тривалості життя людей і нових хвороб, а боротьба за джерела енергії — до війн.

Здавалося б, що наука має знайти альтернативні джерела отримання енергії, однак цього не відбувається. Чому ця проблема не вирішується, адже енергія Космосу — невичерпна? А тому, що якби це сталося, людина насамперед використовувала б нові знання для створення зброї масового знищення людей, як це було з відкриттям розщеплення атомного ядра. Адже очевидно, що скидати другу атомну бомбу на Японію не було потреби. Не варто думати, що людина своїм розумом самостійно робить нові відкриття. Це твердження є помилковим. Насправді нам дозволяють їх робити в міру розвитку.

Отже, причину варто шукати в людській свідомості. Учені досліджують матерію та її прояви у тривимірному фізичному світі. Вони не вірять в існування багатовимірної реальності, що безпосередньо впливає на процеси фізичного світу, що відбуваються. А від матеріалізму — найближчий шлях до атеїзму. Божественний світ — багатовимірний, але досліджувати його можна за умови, що вчений вірить у його існування.

Незважаючи на ортодоксальність науки в цілому, все-таки знаходяться вчені, які, ігноруючи визнані авторитети, розробляють нові теорії, засновані на духовних принципах. Уже доведено, що думка поширюється миттєво за допомогою торсіонних хвиль. На основі цієї теорії створюють прилади, однак ортодокси ці очевидні факти вважають випадковими збігами обставин.

У науковій, як і в будь-якій іншій творчості, величезне значення має інтуїція, осяяння. Багато відкриттів відбулися саме з її допомогою. Уже після цього вчені пропонують гіпотези, після експериментального багаторазового підтвердження названі теоріями, які згодом виявляються неточними, і так без кінця і краю. Це зумовлено відносністю істин, які відкриває наука. На відміну від релігійних істин, які людство отримує шляхом одкровень або через контактерів (вісників) як абсолютні істини, наукові істини ніколи не можуть бути такими, тому наука

не може претендувати на лідерство в пізнанні світу. Якісні знання надає людству релігія, а завдання науки — досліджувати закономірності й використовувати результати досліджень для загального блага.

Знання людям відкриваються дозовано, мірою духовного й інтелектуального розвитку. Позаяк нині інтелект значно випереджає духовність, то задля «вирівнювання» становища, на землях «звалилася» світова криза. Це означає, що потрібно змінювати модель суспільного устрою і взаємини людей на планеті. Бо — суспільство, засноване на егоїзмі окремих людей і цілих країн, вичерпало себе.

Третє тисячоліття характеризується процесами інтеграції, що супроводжуються змінами клімату, природними катаклізмами й великими техногенними катастрофами. Ці процеси вимагають наукового аналізу й пояснення, адже боротися з ними неможливо, треба знати справжні причини й не створювати їх, тому що причини ці породжують негативне мислення. Чи може сучасна наука здійснити такі дослідження? Звісно, не може, тому що перебуває в лещатах догм і традицій. Зараз багато вчених досліджують різні так звані паранормальні явища, які не можна науково пояснити. Коли заявляють про наявність нескінченного тонкого багатовимірного світу, багато хто крутить пальцем біля скроні, мовляв, «дах поїхав». Це відбувається тому, що вчені звикли до суворих доказів, які виключають віру. Однак без віри, підкріпленої здоровим глуздом і повсякденними життєвими реаліями, неможливо довести навіть теорему Піфагора, бо під час її доведення послуговуються аксіомами метричного простору. А хіба аксіома — це не віра? Тим більше, що, як довели Лобачевський, Риман та інші математики, евклідова геометрія не застосовна в масштабах космосу. Але якщо йдеться про багатовимірний простір, який пов'язують із Богом, то це вважається містикою.

Отже, знання, якими послуговується наука, є завжди відносними, що також слід враховувати під час реформування системи наукових досліджень.

Освіта. Як відомо, освіта базується на науці, тому її варто розглядати в тісному взаємозв'язку як єдину систему. Справді, якщо наука має комплекс догматизму, то чи можна готувати творчих випускників? Адже вони весь час озиратимуться на авторитет учених минулого які нібито, встановили вічні істини.

Мені згадався випадок, коли великий математик Гаусс приймав вступні іспити в аспірантуру. Всім претендентам він давав одне й те саме завдання, знаючи, що вирішити його неможливо. Робив він це для того, щоб випробувати можливості вступників, як-то кажуть, до «дна». І раптом один вступник до аспірантури, що складав цей іспит, на прізвище Максвелл вирішив це «нерозв'язне» завдання, що стало відомим як розподіл Максвелла. Коли його розпитували, як же йому вдалося вирішити це завдання, той відповів, що не знав про те, що воно нерозв'язне.

Системності потрібно дотримувати не лише в організації науки, а й у методах навчання, починаючи з дитячого віку. Така система існувала за радянських

часів, коли з дитячого садка й до закінчення навчання дітям втовкмачували певні догми, не намагаючись навчити їх самостійно і критично сприймати дійсність. Адже по суті ми вважаємо, що роль, мета й функція освіти полягає в тому, щоб передавати знання. Але освіта дуже віддалено стосується знань, вона пов'язана з мудрістю. Мудрість — це застосоване знання. При цьому не можна зневажати знання на догоду мудрості, а з іншого боку, не можна зневажати мудрість на догоду знанням. Це губить освіту, що зараз уже й відбувається.

Людство придумало систему освіти, в основу якої поклало розвиток пам'яті дітей, а не їхніх здібностей. Ми навчаємо дітей, що думати, замість навчати їх, як думати. Треба їм самим дати можливість дійти власної правди. Певний обсяг знань має передаватися від одного покоління до іншого, однак треба створити можливість, щоб дитина зрозуміла ці знання сама.

До чого це призводить, можна продемонструвати на прикладі історії. Історія в основному пишеться, зважаючи на погляди лише частини суспільства, якій вигідне саме таке тлумачення подій, що відбулися. Але завжди існує й протилежна думка, думка іншої частини людей. Виходить, що ми вчимо не історію, а політику. В одному із тверджень сказано: «Історія має бути точним і докладним аналізом того, що відбулося насправді. Політика ніколи не пов'язана з тим, що трапилося в дійсності. Політика — це завжди лише чиясь думка з приводу того, що відбувається. Історія розкриває факти — політика судить. Історія викриває, фіксує події об'єктивно. Політика ж приховує об'єктивну реальність, акцентує увагу лише на одному боці подій. Політика ненавидить правдиво написану історію. У будь-якій правдиво написаній історії політики характеризуються не з кращого боку».

Як бачимо, з освітою в нас теж не все добре. На сьогодні у галузі освіти спостерігається стійка тенденція до деградації — насамперед зниження рівня підготовки випускників шкіл. Введення національної системи освіти до європейського простору є неминучою складовою інтеграційних процесів, що відбуваються у світі. Однак при цьому важливо не сліпо копіювати досвід європейських країн, використовуючи його окремі фрагменти, а розробити власну концепцію освіти з урахуванням передового досвіду інших країн і конкретних умов. При переході на європейську систему освітнього процесу нині варто враховувати такі його особливості:

- у зв'язку з економічною кризою зниження мотивації до самостійного навчання й отримання глибоких знань. У цих умовах домінує низька ймовірність працевлаштування випускників за фахом, а відсутність відповідних вимог з боку потенційних замовників не стимулює підвищення рівня знань;

- відсутня чітка система державного й регіонального замовлень на випускників вузів і їх працевлаштування. Замовлення існує формально у вигляді планової кількості бюджетних місць. За працевлаштування відповідає ректор університету, однак цю функцію

він не може реалізувати повною мірою із причин, що він нього не залежать, зокрема через відсутність відповідного законодавства. Фактично випускники вузів знаходять роботу самостійно;

- відсутність фінансування вузів у повному обсязі змушує їх приймати абітурієнтів на навчання за угодами-контрактами. Через необхідність виживання вузи стали заручниками зазначених контрактів, що призвело до зниження рівня вимог при оцінці знань студентів, зокрема й тих, що навчаються на бюджетній основі;

- матеріальна база вузів фізично зношена, морально застаріла і відновлення її практично не фінансується;

- планування показників успішності студентів і якості навчання не може стимулювати об'єктивну оцінку знань, тому ці нормативи варто визнати помилковими. Практика свідчить, що це призводить до зворотного ефекту — зниження рівня знань;

- недостатня самостійність вузів не дозволяє проводити експерименти з урахуванням місцевих умов і потреб ринку праці.

Запровадження системи ESTS, здавалося б, має стимулювати самостійну роботу студентів, систематичніше засвоєння матеріалу за рахунок проміжного контролю. Однак у процесі практичної роботи при модульному контролі виявлені такі недоліки системи тестування:

- при тестуванні практично відсутній безпосередній контакт студента з викладачем, немає діалогу, що активізує його вплив на свідомість студента й його роль як вихователя;

- використання тестів не сприяє розвитку творчого ставлення до досліджуваного матеріалу, а, навпаки, стимулює механічне завчання, сприяючи розвитку догматичного мислення;

- відсутність доказів при тестуванні не сприяє розвитку логіки мови й переконливої аргументації;
- тестування стимулює «накачування» формальних знань без їх глибокого осмислення і розуміння.

Студенти розповідали мені, що при тестуванні траплялися випадки, коли слабкий учень одержував більш вищу, ніж здібніший, тому що навіть методом «тику» ймовірно можна вгадати правильну відповідь. Цей недолік можна усунути шляхом значного збільшення кількості тестів, однак неможливо ініціювати творчість. Такий метод нагадує оперативну пам'ять комп'ютера, коли знання через певний час «стираються». Але якщо учень зрозумів матеріал, то результати «заносяться» у довгострокову пам'ять назавжди.

Тенденція збільшення обсягу матеріалу для самостійної роботи не викликає заперечень, адже змушує студента глибше осмислювати досліджуваний предмет. Однак у наявних умовах це практично не працює через загальне зниження мотивації й неможливість забезпечити належний рівень вимог.

Без серйозної реформи освіти й науки не може бути й мови про конкуренцію з іншими країнами. Низька зарплатня та відсутність сучасної матеріальної бази для наукових досліджень і практичних

занять студентів призводить до «витоку мізків» — еміграції найбільш підготовлених випускників до інших країн. Імовірно, Болонська система освіти без серйозного вдосконалення не може дати позитивних результатів, тому що існує небезпека підготовки вузькопрофільних фахівців. Це звужує їхній світогляд і творчий потенціал, тому такі фахівці нагадували біологічних роботів, що добре виконують лише певну роботу. Щоправда, все залежить від мети. Якщо нам не потрібні талановиті фахівці, то ми йдемо правильним курсом. Адже що вужчий світогляд людини, то легше нею керувати.

Процес освіти має бути системним і безперервним протягом усього життя людини. Але особливо велике значення має освіта молоді з дитячих років і до закінчення навчального закладу. Її метою є не лише оволодіння професійними знаннями, а й набуття гуманітарних цінностей, широкого світогляду і всебічний розвиток. Мається на увазі насамперед зміна свідомості, виховання сучасного світогляду на ідеях гуманізму, принципах любові, допомоги й милосердя, гідності й честі, повернення до справжніх цінностей, відновлення моральних орієнтирів. Завдання освіти — надати людям знання про мету існування планети, людства й кожної людини, призначення і місце людини у Всесвіті. Людина має позбутися влади грошей, вульгарності, низьких тваринних інстинктів.

Необхідно створити систему безкоштовної освіти для дітей допитливих розумом і здатних навчатися. Освіта має бути всебічною, загальногуманітарною, з обов'язковим вивченням історії мистецтв, всесвітньої історії, історії релігії, сучасних засобів комунікації, із широким підходом до вивчення кращих зразків творчості в науці й мистецтві, які має людство на даному етапі і які отримало у спадщину від попередніх поколінь. Лише так можна позбутися від наукових і релігійних догм, від почуття безвиході.

Особливу увагу потрібно приділити освіті в галузі релігії. Ніколи не слід утверджувати у свідомості дитини основи будь-якої релігії, що вже існує на Землі. Але варто дати їй знання й розуміння основ Віри. Людина, яка здобула повноцінну освіту й віру в Божественні Закони, не підпаде під вплив церковних догм і знайде загальне Джерело всіх вірувань і релігій. Воно слугуватиме основою, фундаментом, на якому можна звести будинок майбутньої Нової Епохи, що приходить на зміну старій. Така людина позбудеться обмежень свідомості, нав'язаних догм і правил, вона не належатиме до жодного з наявних вірувань, але візьме з них усе краще, передове.

Проблему освіти дітей за своєю актуальністю не можна порівняти з будь-яким іншим завданням, що стоїть перед людством. Країна, що не піклується про це, не має майбутнього. Адже для розвалу держави достатньо позбавити людей духовних основ і знищити освіту, а без належної освіти зачахне й наука. Ці процеси ми зараз спостерігаємо. Тому проблема виховання моральності має першорядне значення.

Виховання. Сучасний моральний і культурний рівень молоді не відповідає вимогам часу. Отримана свобода застала нас зненацька, суспільство не було готове протидіяти пропаганді егоїзму, уседозволеності, насильства, розпусти, що обрушувалися через засоби масової інформації на наші незміцні душі. Особливо небезпечні для стану свідомості непрямі методи впливу. Одним з основних таких методів є музика. Людство має зразки високодуховної, класичної музики, створеної найбільшими геніями, однак нині її мало хто розуміє. Бо відбулася підміна справжньої музики її сурогатами.

У проповідях Ісуса, опублікованих у «Книзі Ісуса», зокрема йдеться про рок-музику: «Я міг би назвати подібні рок-збіговиська по-іншому. Це — один з найпотворніших способів висловлення крайнього презирства до людської благопристойності, який будь-коли з'являвся. Чуєте? Я кажу про рок! Про той диявольський шум, що окремі люди наважуються називати музикою. Цей рок став куди серйознішою причиною викривлення свідомості мільйонів ваших дітей до глибин пекла, ніж наркотики й надмірне споживання алкоголю. Це найстрашніша кара для нашого молодого покоління».

Справді, японський учений Масару Емото експериментально довів руйнівний вплив рок-музики на психіку людини. Він заморожував воду з допомогою музики й слів. У випадку звучання класичної музики зі словами позитивного змісту сніжинки, що утворюються при заморожуванні води, мали винятково правильну, гарну геометричну форму без порушень. Якщо ж при цьому звучали лайка й особливо рок-музика, сніжинки мали неправильну форму.

Багато хто ототожнює свободу з демократією, не розуміючи, що без самообмеження така свобода є руйнівною для моральності й моралі, що свобода індивіда обмежена свободою інших людей. Демократія — це не вседозволеність, а суворе дотримання законів без подвійних стандартів, доброзичливість і справедливість, об'єктивність і милосердя, терпимість до іншої думки й допустимість тлумачення істини, відмінного від усталеного. Головним критерієм демократії є свобода вибору, чого нині немає.

В одному з послань людству з Космосу про свободу йдеться: «Свобода щодо людини означає свободу в задоволенні ваших бажань, і якщо закони вашого суспільства примусово не обмежуватимуть свободи окремих членів суспільства, то неприборкані бажання окремих членів суспільства можуть зашкодити людству планети. Спочатку ви повинні добровільно у своїй свідомості відмовитися від вашого плотського розуму й пов'язаних із ним ваших плотських бажань і потреб. Після цього ви розвинете в собі ще більшу волю, що дасть вам змогу мати пізнати вищі енергетичні й інформаційні рівні нашого буття».

Щоб утримати людей від аморальних вчинків дотепер послуговувалися залякуваннями покараннями. У духовній сфері — це страх Божої кари, у повсякденному житті — це страх втратити свободу, майно, роботу й т. ін. Життя довело неспроможність цієї

парадигми, тому що люди навіть під страхом страти або довічного ув'язнення чинять злочини. Суспільство уражене виразкою корупції, шахрайства, злодійства та ін. Держава реагує на зростання злочинності однозначно — посиленням міри покарання. Однак проблема нікуди не зникає, а залишається й навіть набуває ще більшої гостроти. Для того, щоб розв'язати проблему злочинності, варто знати справжні її причини. А справжня причина — це неправильне виховання, бездуховність суспільства. Всі людські вчинки мотивуються на глибинному рівні одним із двох почуттів — страхом або любов'ю. Найбільший ворог людини — страх.

Сучасні методи виховання страхом ніколи не дадуть бажаного результату. Покарання не має бути помстою. Треба виховувати любов'ю, а для цього варто змінити систему виховання.

У виховній роботі студентів зараз широко послугуються залученням їх у різні гуртки, спортивні секції, музичні ансамблі, однак ідеться лише про небагатьох студентів. Цей метод дієвий тільки для цієї категорії студентів. Тому проблема залишається невирішеною. Як же виховати гармонійно розвинену особистість? Шляхом формування в неї сучасного сприйняття навколишнього світу, ролі в ньому людини й людства.

У сфері духовного виховання — це дати особі необхідний мінімум знань про існування духовного світу, частиною якого є кожна людина, а її фізичне тіло — тимчасова оболонка для короткочасного існування безсмертної душі з метою напрацювання певних якостей, необхідних для нескінченної творчості. Кожна людина має розуміти, що Бог любить однаково всіх своїх дітей і нікого не карає. Людина карає себе сама, порушуючи встановлені космічні закони. Якщо людина знатиме, що кожна її думка, кожне слово й дія навечно вписуються в інформаційне поле й що за негідні вчинки рано чи пізно доведеться розплачуватися, то перш ніж вчинити протиправну дію, вона замислиться, чи варто ризикувати. Адже покарання, як і заохочення, багаторазово підсилюється: за добро — добром, за зло — злом. При цьому треба знати, що гріхи Всевишній може нам відпустити за умови щирого каяття й неповторення їх надалі. У випадку ж повторення гріхів наслідки будуть значно важчими, з урахуванням попередніх порушень законів Усесвіту, адже записи про наші вчинки зберігаються вічно.

Світогляд має бути системний і базуватися на духовних і наукових знаннях. При цьому всім треба конкретно роз'яснити мету життя людства і кожної людини на планеті зокрема, а полягає вона у служінні людям і Всесвіту для досягнення цілей еволюції. Мета еволюції свідомості людини — гармонійний розвиток духовних, моральних і етичних якостей у поєднанні з рівнем розвитку інтелекту. Цілі ці — несумісні з егоїзмом як проявом тваринного начала в людях, що полягає у прагненні до нагромадження матеріальних багатств, властолюбстві, задоволеннях тощо.

Матеріальні блага мають велике значення у житті кожної людини, але здобувати їх треба залежно від

рівня духовного розвитку й віддачі кожної людини. Кожна людина випромінює у простір інформацію про свою широчину сутності, що відображається в її аурі, а всі наміри, дії та думки навечно записуються в інформаційному полі людини, планети і Всесвіту. Кожна людина отримує матеріальні блага відповідно до якості і кількості затраченої на благо людства енергії («що посієш, те й пожнеш»).

Тому варто уникати негативних думок, адже вони можуть матеріалізуватися. Людство й планета — єдине ціле, тому стан земної кори залежить від інтегральної свідомості людей. В інформації, яку отримала із Всесвіту 26 червня 2005 р. контактер Т. Мікушина, про це сказано так: «Зв'язок між станом земної кори й рівнем свідомості людства дуже тісний, і за кількістю підземних поштовхів і землетрусів, за їх силою й частотою ви можете судити про ту напругу тонкого плану, близького до Землі, що існує. Земля дуже чутлива до всього, що відбувається у свідомості конкретної людини і людства загалом.

Землю можна розглядати як материнське тіло, спільне для всіх еволюцій, що населяють планету Земля. І як мати завжди відчуває навіть на великій відстані будь-які небезпечні ситуації, у яких перебувають її діти, точно так і Земля реагує на небезпечні стани свідомості, пов'язані з її дітьми. Щоб аналогія була повною і закінченою, можете собі уявити, як Мати-Земля починає переживати, коли її нерозумні діти у своїй свідомості допускають дуже великі перекручування у вигляді недосконалих думок і почуттів. Як і будь-яка мати, Мати-Земля починає хвилюватися й переживати за своїх дітей, і це виражається у збільшенні підземної активності. Тому що більше людей зберігатиме високий рівень свідомості й посилатиме свою Любов і подяку Матері-Землі, то спокійніше змінюватимуться обриси материків і океанів, хоча ці зміни є неминучими.

Кожна нова раса, що приходить на Землю, має отримати для свого розвитку й процвітання новий материк. І ви повинні зрозуміти, що настає епоха, коли реально постає нова, шоста, корінна земна раса. Поки що ця раса перебуває на теперішніх материках, але надалі, коли вона посяде чільне місце за впливом на еволюцію Землі, матиме свій материк, що постане на місці нинішнього океану. Відповідно старі материки, такі як Європа, частина Азії й обидві Америки, поступово підуть під воду разом із містами й людьми, що їх населяють. І цей процес може відбуватися поступово й безболісно протягом тисяч і десятків тисяч років, а може відбутися майже миттєво, так, як пішов під воду материк Атлантида із залишками Четвертої Корінної Раси, поведінка якої призвела до глобальної катастрофи. І практично увесь материк за лічені дні. За цей визначений природою час неможливо було врятуватися, навіть з допомогою кораблів і літальних апаратів.

Врятуватися можна лише з допомогою підвищення рівня вашої свідомості. І якщо ваша свідомість має достатньо високий рівень для зв'язку з Вознесеними Сонмами, то вас заздалегідь попередять про

прийдешні катастрофи і ви матимете можливість побудувати ковчег або задалегідь перейти на нові землі. Тому, якщо рівень масової свідомості людства найближчим часом зможе піднятися на вищий щабель, то неминучі катаклізми відбуватимуться поступово й безболісно і розтягнуться на значний проміжок часу. Якщо ж людство й надалі продовжуватиме експериментувати зі своєю вільною волею й не почує голосу Божественного розуму, то катаклізм набуде різкішого й руйнівного характеру.

Для Землі, що «розгнівалася» на своїх дітей, не важко занурити весь такий материк, як Європа, під воду за одну добу. Я розумію, що вам важко повірити в небезпеку, яка загрожує, тому що протягом свого життя ви не відчували нічого подібного. І пам'ять людства зберігає легенди про занурення Атлантиди разом із сотнями тисяч людей, що населяли її, як щось доволі фантастичне, щоб у це можна було повірити. Однак коли ви досягнете вищого рівня свідомості, то зможете усвідомити реальність цих легенд і навіть зможете пригадати свої втілення в колишньому житті. І якщо ви потонули разом із Атлантидою, то й у своєму нинішньому житті відчуватимете страх і неусвідомлене занепокоєння за будь-яких землетрусів, які переживатимете. І якщо ви в часи Атлантиди опинилися серед людей, які повірили голосу пророків і задалегідь залишили затоплені землі, то ви й тепер дуже уважно будете прислухатися до голосів усіх пророків і намагатиметься враховувати отримані від них попередження у вашому житті.

Якщо вам сказати наперед, що може відбутися на планеті Земля найближчим часом, то це викличе паніку серед тих людей, які дуже добре пам'ятають, що пророцтва іноді збуваються. Однак будь-яка паніка є проявом небожественним і призведе до ще більшого «хвилювання» Землі. Тому ніколи в пророцтвах, які оголошуються на широку аудиторію, не говориться нічого конкретного про місце й масштаб катастрофи, що має бути. Однак є люди, які навіть у дуже слабкому натяку здатні впізнати серйозне попередження і почати проводити свою молитовну роботу з нейтралізації негативних згустків енергії думок і почуттів людства Землі, що досягли загрозової концентрації. Також ці люди намагаються заспокоїти Матір-Землю, Любов'ю, яку вони посилають зі свого серця прямо в її серце. І дуже часто зусиль цих людей буває досить, аби запобігти катаклізму зовсім або зменшити його наслідки до мінімальних проявів.

До сказаного я можу додати лише те, що кожен із вас впливає на ситуацію на Землі. Ви можете навіть не молитися, а просто у своїй свідомості зупинити потік негативної енергії. Позбуватися негативних думок, емоцій і перетворювати їх Любов'ю свого серця на пелюстки троянд. Ви постійно протягом дня спостерігаєте за тими ситуаціями, які змушують хвилюватися Матір-Землю. Подумки побажайте взяти цю ситуацію у своє серце і трансформувати її наслідки. Не засуджуйте тих людей, які створюють навколо себе негативні прояви й беруть участь у них. Їхня свідомість перебуває у затьмареному стані, і вони

не здатні поки що усвідомити ту шкоду, якої завдають Землі й насамперед собі. Дозвольте Богові й Космічному Закону навчити цих людей підкорятися Божественному Закону.

Ваше завдання, якщо ви стали свідком негативною, руйнівною ситуації — спробувати взяти на себе негативну енергію, яка осідає на фізичному, астральному й ментальному тілі через неправильні дії інших людей і перетворити її на позитивну. Ці люди не відають, що чинять, але ви знаєте. Тому не додавайте до загального брудного потоку своїм осудом додаткової негативною енергії. Не підживлюйте своєю енергією недосконалість. Просто вилучайте всю негативну енергію з недосконалості і намагайтеся за допомогою ващих чакр або молитов перетворити її на позитивну. Повірте, так ви досягнете набагато кращого результату, ніж якщо будете наставляти некероване дитя Землі, що розбешкетувалося. Пророцтво вимовлене, і дай Боже, щоб воно не збулося».

У цей час можна бути впевненим, що катастрофи не буде, адже свідомість людей стрімко набуває вищого рівня. Про рівень інтегральної свідомості планети судять за частотою її випромінювань. Якщо протягом століть ця частота становила приблизно 7,2 Герц, то у 1987 р. вона зросла до 11,4 Герц, а в цей час уже перевищує 21 Герц.

Свідомість єдності. Єднання входить до програми еволюції свідомості — об'єднання всього людства. Це є закономірністю, відповідно до якої дезінтеграція відбувається лише у тривимірному фізичному світі, де кожна людина є відособленою істотою. У тонкому світі — світі високих вимірів простору — всі люди є одним цілим. Тому програмою еволюції передбачається в міру розвитку свідомості поступова інтеграція людства в єдину родину.

Для вирішення глобальних проблем людства, крім цього, необхідно взаєморозуміння і співробітництво існуючих на Землі релігійних конфесій, а також співробітництво науки й релігії, подолання догматизму й марновіств. Наука теж має перебороти матеріалістичний світогляд, атеїзм і догматизм. Лише спільними зусиллями релігії і науки можна побудувати суспільство на основах любові й справедливості.

На жаль, сучасна релігія повною мірою не виконує своєї місії духовного вихователя людей, адже добровільно ізолювалася від інформаційного поля планети й Усесвіту замість підтримувати безпосередній зв'язок із Богом і навчати людей. Дотепер релігія залякує людей покаранням Божим, не усвідомлюючи, що виховувати треба не страхом, а любов'ю. У Всесвіті не існує статичних станів, усе тече й змінюється. Цим законам підпорядковуються абсолютно всі явища, зокрема й процес пізнання. Уявлення про світ постійно уточнюється і вдосконалюється мірою духовного й інтелектуального розвитку людства.

Із метою підвищення рівня розвитку духовності людей варто використовувати досягнення науки, бо наукове пояснення всіх явищ природи неминуче

сприяє зміцненню віри, без чого неможливий подальший розвиток людства. У зв'язку із цим будь-які відкриття й нові ідеї в галузі фізики, хімії, біології, філософії тощо працюють на новий світогляд і зрештою — на порятунок людства від самознищення.

Як відомо, основною причиною більшості природних катастроф на Землі є не згармонізована із природними процесами інтегральна планетарна свідомість людства. У результаті негативного мислення і згубної для Природи діяльності людей зросла кількість землетрусів, тайфунів, ураганів і техногенних аварій із катастрофічними наслідками. Отже, головною проблемою сучасності є виховання моральності, свідомої творчості й відповідальності.

Звичайними мотивами старанного навчання студентів є поліпшення матеріальних умов їхнього життя, задоволення амбіцій щодо свого становища в соціумі, прагнення до влади й інших суто матеріальних потреб. Всі перераховані цілі є помилковими, адже щирою метою життя людини у фізичному тілі є розвиток рівня своєї свідомості, усвідомлення єдності всіх людей, постійне самовдосконалення, що означає служіння суспільству. Багато хто з людей все своє життя присвячує накопиченню грошей та інших матеріальних благ. Такі люди витрачають дорогий час, відпущений їм на життя, проживають його даремно. У цей час гроші правлять світом, однак усе коли-небудь закінчується.

Тож наводжу фрагмент послання Саната Кумари від 9 липня 2006 року про гроші: «Питання взаємин із грошима є дуже складним. Усе в цьому світі побудовано на обміні енергією. І будь-який застій енергії призводить до нестачі грошової енергії. Тоді, коли ви маєте гроші, ви повинні продумати, куди ви маєте їх витратити. Будь-яке накопичення грошової енергії не корисне й виявляє ознаки карми неправильного ставлення до грошей.

Подумайте, як ви маєте розпорядитися наявними у вас грошима. Якщо ви витратите ці гроші на те, щоб отримати якесь задоволення, то наступного разу ви не матимете енергії, заповненої грошима. Навпаки, якщо ви витрачаєте ваші грошові заощадження на добрі справи, то потік грошової енергії буде посилений, навіть незалежно від того, скільки ви будете докладати зусиль для заробляння грошей. Ви отримуєте спадщину або хтось дасть вам грошей під яким-небудь приводом. Правильно розпоряджайтеся грошовою енергією.

Що більше ви безкорисливо віддаєте, то більше отримуєте. Однак ви завжди повинні пам'ятати, що відповідаєте за те, кому й скільки грошей даєте. Тому що в тому випадку, якщо гроші, які ви даєте, не використовують на добрі справи, то карма неправильного використання грошової енергії ляже на вас. Та якщо ви пожертвуєте ваші гроші на добрі справи, то добра карма від правильного використання ваших грошей дасть вам можливість розпорядитися цією доброю кармою на свій розсуд».

Виховання системного мислення допомагає людині усвідомити свою єдність із усім людством і

Весвітом. Розуміючи, що еволюція у Весвіті й на планеті не відбувається стихійно, а керується космічними законами, людина може добровільно обрати напрямок служіння суспільству й усвідомлено домагатися досягнення власної мети. Знання космічних законів, що керуються еволюцією, дозволить їй позбутися егоїзму як прояву тваринних інстинктів. Це допоможе сформувати в людини терпимість до іншої людини, альтернативних думок, чесність, справедливість, об'єктивність, співчуття, доброзичливість, милосердя та ін.

Розуміння того, що лише братня любов, незалежно від національності, расової приналежності, статі, майнового й соціального становища в суспільстві, може виховати почуття взаєморозуміння і взаємодопомоги. Тільки служіння суспільству здатне забезпечити підвищення інтелектуального, морального й етичного рівня розвитку душі, що є необхідною умовою щасливого, не даремно прожитого життя. При цьому матеріальні потреби задовольнятимуться відповідно до віддачі кожної людини й не на шкоду розвитку душі. Все, що відбувається з людиною, залежить лише від самої людини. Отже, змінивши свій світогляд і об'єднавшись, люди можуть вплинути на долю планети, досягти миру й гармонії.

Виховання сучасного світогляду. Для того, щоб вирішити проблему збереження цивілізації на планеті, припинити страждання людей і зробити їхнє життя гідним, необхідно змінити свідомість суспільства. Це можна за умови відмови від панівного нині матеріалістичного світогляду людства, створення принципово нової системи виховання й освіти. Доти, доки до влади не прийдуть люди з відповідним світоглядом, щоб служити суспільству, а не задля задоволення владних амбіцій і матеріального збагачення, нічого не зміниться. Але таких людей треба виховувати, для чого потрібні відповідні вчителі. Тому найважливішим нашим завданням є реформування освіти, ретельний відбір кандидатів для навчально-виховної роботи за критеріями моральності й професійності.

Виховання нового світогляду можливе лише за умови, що суспільство чітко уявлятиме мету еволюції людства, місце в ній кожної людини, закони, за якими розвивається Весвіт. Тоді відомі положення духовних учень сприйматимуться зовсім по-іншому, і людина буде мати можливість усвідомити наслідки своїх намірів, думок і вчинків.

Для виконання місії вихователя вирішальне значення мають духовні й ділові якості викладачів. Підбір кандидатур на роль справжнього викладача — вихователя молодого покоління — доволі відповідальний і складний. Для цього ще не вироблені моральні й етичні критерії, немає відповідних тестів. Не кожен фахівець, що захистив дисертацію, може керувати колективом і визначати зміст виховної роботи, тому що кожна людина впливає на інших людей навіть без формального спілкування з ними, впливаючи на їхню підсвідомість. Тому при відборі кандидатів для навчання в аспірантурі й

докторантурі враховують зазвичай рівень знань та твердий намір вступників навчатися. І як наслідок — трапляються випадки, коли викладачі не лише не подають приклад студентам, а й самі є носіями пороків, з якими вони покликані боротися під час виховної роботи зі студентами.

Наприклад, чи може викладач, що палить, переконати студентів відмовитися від цієї шкідливої звички? Чи може студент повірити викладачеві, що алкоголь шкідливий, якщо викладач сам ним зловживає, якщо цей викладач не є об'єктивним і справедливим? Імовірно, такий викладач не зважиться вести пропаганду проти шкідливих звичок, якщо сам їх має.

На жаль, немає належної наукової пропаганди шкоди вживання наркотиків і алкоголю, тютюнопаління, навпаки — ці шкідливі звички рекламуються ЗМІ. Наслідки такого способу життя жахливі. Через значне зниження тривалості життя людина не встигає виконати завдання, для вирішення якого вона прибула на планету. У результаті тютюнопаління і вживання алкоголю знижується імунітет людини, ушкоджується її генетичний код, внаслідок чого збільшується кількість неповноцінних нащадків вироджується людство. Чому немає розумної пропаганди здорового способу життя? Мабуть, тому, що ми не бажемо цього робити, не віримо в позитивні наслідки, а, причина бездіяльності криється також у неучтві людей чи в переслідуванні ними комерційних інтересів, адже підприємці отримують значний прибуток від продажу цигарок, горілки, не кажучи вже про наркотики.

На жаль, пропагуючи здоровий спосіб життя, ми маємо на увазі лише фізичне тіло людини. Але ж шкідливий вплив тютюнопаління й алкоголю на тонкі тіла — жахливий. Ці звички негативно впливають також і на духовні якості людини (егоїзм, втрата совісті, правопорушення тощо.).

У виховній діяльності можна виділити стратегічні напрямки, що вимагають тривалої й цілеспрямованої виховної роботи й оперативності як початку перетворення суспільства. До першого напрямку належить осмислення космічного призначення планетних цивілізацій, принципів управління їх розвитком, сутності людини і її призначення як космічної істоти в загальній програмі еволюції та ін. Не менш важливі такі поняття, як воля, демократія та інші категорії, які також взаємозалежні з рівнем свідомості суспільства й керуються відповідними космічними законами.

Насамперед варто нагадати про системність світу і єдності всіх його компонентів, із чого логічно випливають два висновки: 1) будь-яка планета є невід'ємною частиною системи, що називається Всесвітом; 2) кожна планета системи виконує цілком певну функцію.

Як відомо, будь-яка система не може довгостроково існувати без керування, адже в ній зростає ентропія (хаос), і система неминуче руйнується. Отже, все у Всесвіті, зокрема й людина, створені Вищим

Розумом і ним же або через ієрархію посередників і керується. Людство в цілому і кожний індивід також є невід'ємною частиною системи, що називається планетою Земля. У силу закону єдності всі люди в багатовимірному Всесвіті є єдиним цілим, але на фізичному рівні кожна людина існує в дуальності: незначна частина її сутності перебуває в тривимірному просторі в розумі фізичного тіла, а інша, більша, — у духовному світі.

Для того, щоб хаос не поглинув упорядкований простір, він постійно розширюється і змінюється, що відображає відомий у філософії закон мінливості. Відповідно до цього закону в Космосі немає нічого статичного — абсолютно все або розвивається в напрямку мети еволюції, або деградує. Про це дуже важливо пам'ятати, тому що це стосується і процесів пізнання й нашого розуміння істини. Імовірно, ми ніколи не пізнаємо остаточну істину, і це втішно, інакше життя було б нецікаве. На жаль, організована церква абсолютизувала древні уявлення про Бога, що й є однією з основних причин її ортодоксальності і, як наслідок, — невдачі в релігійному вихованні людей.

Для того, щоб осмислити мету життя людства й кожної людини, варто знати рушійну силу еволюції суспільства. Наприклад, марксизм рушійною силою історії вважає класову боротьбу. Однак це помилкова думка, бо суспільна взаємодія людей залежить від рівня розвитку свідомості суспільства, тому метою людства є розширення свідомості як необхідної умови духовного й морального розвитку людей у разі дотримання гармонії відповідно до рівня інтелектуального розвитку. Сучасна духовна деградація суспільства породжена певною мірою випередженням інтелектуального розвитку порівняно з духовним, чим найчастіше можна пояснити тваринну поведінку людей.

Тому кожен індивід має сприяти еволюції свідомості планети шляхом удосконалення свого духовного, морального, естетичного й етичного рівнів у гармонії з розвитком інтелекту. Закономірне питання: навіщо людині розвивати свою свідомість, навіщо обмежувати себе в матеріальних благах, розвагах та інших речах? Адже багато хто дотримується правила: «Живемо лише раз, тож треба використовувати кожен хвилину життя на повну!»

Ця трагічна помилка також є наслідком помилкового світогляду сучасного суспільства. Насправді людина безсмертна, смертне лише її фізичне тіло — оболонка для тимчасового перебування частини її сутності. На планеті космічна сутність на короткий час втілюється у вигляді людини для набуття нею досвіду взаємодії з іншими людьми, виховання відповідальності, милосердя, які необхідні їй для нескінченної творчості в тонкому світі — справжньому її будинку. Смерті не існує, а є лише перехід з одного стану буття в інший.

Багато людей запитують: чому Бог допустив на нашій планеті такий негативний розвиток подій? Відповідь проста: справа в тому, що людина наділена вільною свободою, свободою вибору, їй потрібні не

маріонетки, що сліпо виконують указівки, а творці, які з доброї волі здатні брати участь в еволюції Всесвіту. Кожна людина має свободу вибору, позбавити якої її не може навіть сам Бог.

Причини війн — нецтво людей і недостатній духовний розвиток суспільства. Головна омана людини — переконаність у винятковості своєї національності, раси, перевага приналежності до тієї чи іншої релігійної конфесії. Націоналізм, расизм і релігійні забобони, жага матеріального збагачення — справжні причини всіх війн. Насправді людина має великий позитивний потенціал, але щоб скористатися ним, необхідно розширити свій світогляд. Сучасне суспільство нагадує людину, яка перебуває у воді й гине від спраги.

Щоб позбутися оманливих поглядів, люди мають зрозуміти основну істину: фізичний світ створений думкою, всі матеріальні об'єкти — це перетворена енергія, що може набувати будь-якої заданої форми. Енергія Космосу практично невичерпна й тільки чекає, коли людина дозріє духовно, щоб нею скористатися. Мало того, матерія — це ілюзія, продукт думки, хоча для людини вона — реальність. Живучи в ілюзії, людина повинна розуміти це й користуватися могутністю думки для блага всіх людей і еволюції планети.

Духовне відродження суспільства неможливе без належного виховання й освіти людей із раннього дитячого віку й протягом усього життя. Дітям варто читати казки, які містять усі необхідні моральні норми життя. Як приклад можна навести казки О. С. Пушкіна, у яких наочно продемонстровано, до чого призводять жадібність і корисливість, не порядність і обман, невиконання обіцянок і багато чого іншого. Порушення моральних принципів завжди закінчується «розбитим коритом».

Особливу увагу варто приділяти вихованню й освіті учнів навчальних закладів. Майбутнім фахівцям незалежно від обраної ними спеціальності необхідно дати й гуманітарну освіту. Особливо це важливо для випускників вузів, з яких у майбутньому формується еліта суспільства. Завдання освіти — навчити учнів творчо мислити, виховати їх духовно багатими, чесними, об'єктивними, справедливими, сумлінними фахівцями.

Звідси випливає, що наявна система освіти вимагає кардинального реформування. Особливо важливе місце має посісти духовне виховання. Звісно, з цією метою до програми підготовки фахівців включають вивчення релігійних джерел — Біблії, Корану та ін. Наприклад, у дореволюційній Росії у рамках православного християнського навчання в школах викладали Закон Божий. У наш час це питання також найчастіше обговорюється духовництвом. До програм вузів України ввели релігієзнавство. Але це не дало бажаних результатів, як не бачили ми їх і в минулому. А все через відсутність системності в освіті й вихованні, справжніх знань, догматизм і марновірство, ігнорування наукових знань при взаємодії з релігійним досвідом.

Церкві не вдалося вирішити проблему духовного виховання народу з багатьох причин, основними з яких є зарозумілість і нецтво, ортодоксальність, догматизм, свідоме або неусвідомлене перекручування істини. Жага влади, багатства, розкоші й інших матеріальних благ, а також боротьба з наукою стали трагічною помилкою церкви.

Про основні помилки організованої церкви Ісус повідав світові у згадуваній уже — «Книзі Ісуса», яку він продиктував через свого вісника Б. Кулена. Відповідно до вчення Ісуса люди мають керуватися кількома правилами.

1. Золоте Правило. Необхідно безкорисливо робити щось для іншого так, якби ви робили це для себе: «Чітко засвойте, що коли ви щось комусь даєте, не думайте про віддачу, а лише радійте від того, що ви подарували іншій людині благословення й полегшення».

2. Доброта. «Існують такі чудові людські риси, як Турбота, Доброта, Ніжність, а також ще й Лагідність. Лагідність не означає, що ви дозволяєте іншим витирати об вас ноги. Лагідність досягається запереченням особистого «я» так, щоб ви не виставляли напоказ вашу працю для інших; робіть вашу роботу потай. І коли ви її виконаєте, ваш Небесний Батько, як уже зазначалося, побачить це і винагородить вас сторицею».

3. «Тактовність» — одна з проявів Уважності... Любов незбагненна для тих людей, життя яких було аморальним. Любов не може бути предметом торгівлі. Бог — є лише Любов! Йдеться про прояв цієї Любові. Бог є вищим утіленням досконалості у всіх добрих проявах. Нічого, крім добра, не може дати Божественна Сутність, така могутня, така велика, така нескінченно досконала й водночас, така лагідна й така скромна».

4. «Спокій і Мир» — це дві чудові властивості Любові, і вони можуть оселитися в розумі і серці людей, коли Мене стануть зображувати у справжньому світлі».

Єдність науки й релігії. Однак успіху у вихованні неможливо досягти без союзу релігії з наукою. Наука теж не менш консервативна, ніж релігія. Учені в переважній більшості дотримуються матеріалістичного світогляду. Тому часто послуговуються методом пошуку істини шляхом підтвердження наукових гіпотез експериментом, тобто наука вивчає фізичний матеріальний світ. Однак мірою заглиблення в матерію наука найчастіше зіштовхується з непоясненими явищами, коли результати експериментів не повторюються. У таких випадках можуть бути зроблені помилкові висновки про відсутність відповідних закономірностей. Це відбувається в тому випадку, коли досліджуване явище переходить із тривимірного простору у простір вищої вимірності, що недоступна фізичному зору.

Всі духовні сутності, зокрема й людина після смерті фізичного тіла, перебувають у світі Духа — у понад тривимірному просторі. Тому можливості наукового пізнання світу обмежені. Для подальшого

прогресу в пізнанні істини науці варто визнати існування духовного світу й вивчати його. Це неминуче відбудеться, якщо вчені розвинуть здатності ясно-видіння, ясночуття й почуттєзнання.

Однак наука також не може розвиватися без релігії, інакше вона шукатиме істину наосліп. Наприклад, дотепер астрономи намагаються вирішити проблему виявлення населених планет у Всесвіті шляхом зондування простору в пошуках радіосигналів від позаземних цивілізацій. Або здійснюється пошук планет, подібних до Землі, з використанням телескопів. У той же час із послань, які безупинно надходять із Космосу, відомо, що існуючі цивілізації значно перевершують за своїм розвитком земну цивілізацію і спілкуються між собою на рівні думок. Причому форми прояву життя дуже різні, у Всесвіті в цьому напрямку постійно проводяться наукові експерименти.

Швидкість поширення інформації у просторі практично нескінченна, тоді як швидкість електромагнітних хвиль обмежена, а їх інтенсивність падає пропорційно квадрату відстані від джерела випромінювання. Імовірність виявлення позаземних цивілізацій такими примітивними методами дорівнює нулю. Деякі вчені вже працюють над вирішенням проблеми передачі інформації на основі торсіонних взаємодій і мають отримали результати. Тому позаземні цивілізації знають абсолютно все про землян за їх випромінюванням, що містить інформацію про думки, емоційний стан і здоров'я кожної людини й нашої цивілізації в цілому.

Як другий приклад можна навести дискусію про андронний коллайдер. Деякі вчені попереджають про можливу катастрофу, якщо його запуснуть. За допомогою коллайдера вчені сподіваються вивчити фізичний механізм так званого Великого вибуху, в результаті якого нібито утворився Всесвіт. Насправді ж уже давно відомо, що Великого вибуху не було, тому що Всесвіт твориться безупинно протягом вічності. Ставилася також інша мета: розгадати таємницю «чорних дір». Із послань також відомо, що кожна галактика має «чорні діри», які виконують функції космічних сміттярів, котрі поглинають мертві зірки й планети. Досягнувши критичних меж маси й щільності, вони вибухають, у результаті чого утворюються туманності й нові космічні тіла. Цей процес відбувається безупинно. Названі приклади можна продовжити. Таких підказок, на які вчені ніяк не реагують, — маса.

Звідси випливає, що без релігії наука теж не може розвиватися. Наявний розподіл умовний й, імовірно, у недалекому майбутньому таке співробітництво буде повсякденним явищем. Це відбудеться, коли рівень морального розвитку вчених дозволить бачити їм духовний світ. Якщо вчені визнають наявність багатомірного духовного світу, вони зможуть його спостерігати й вивчати, завдяки чому зникнуть суперечності між наукою і релігією. Тоді прийде розуміння того, що подальший прогрес у пізнанні істини можливий, лише коли об'єднуються зусилля науки

й релігії, за провідної ролі релігії й філософського узагальнення загального досвіду.

Свідомість єдності. Нині відбувається перехід планети в Нову Еру, Еру духовного відродження людства. Про це свідчать процеси духовного пробудження людей, темпи процесів інтеграції, що наростають. Це передбачено програмою еволюції свідомості планети й зумовлено циклічним розвитком будь-якого явища. Циклічний характер явищ спостерігається у зміні дня й ночі, пір року, тобто в русі небесних тіл. Точно так само рух сонячної системи навколо центру ваги сузір'я Стрільця по еліптичній орбіті із тривалістю циклу 25 920 земних років зумовлює зміну епох. Кількість епох, що циклічно змінюються, відповідає кількості знаків Зодіаку. Кожен із них шляхом інформаційних взаємодій Сонця й Землі через ДНК людини впливає на її підсвідомість. У результаті цього впливу людство змінює свою свідомість відповідно до мети еволюції. Так проявляє свою дію космічний закон циклічності.

Кожен цикл починається з диференціації — поділу, а закінчується інтеграцією — єдністю. Стосовно людської спільноти диференціація означає розмаїття, наприклад, розмаїття рас, національностей, культур, релігійних конфесій, що сприяє взаємозбагаченню і прискоренню еволюції свідомості. Це відображає так званий закон зростання складності систем, що еволюціонують. Якщо якась група людей самоізолюється, це призведе до її виродження. Це відбувається тому, що планом еволюції передбачене постійне вирівнювання рівня розвитку людей шляхом постійного їх перемішування. На Землі цей процес поки що відбувається дуже повільно.

Наприкінці ХХ ст. Сонячна система ввійшла в епоху Водоля — епоху співробітництва і єдності, і почав проявлятися закон інтеграції, що стимулювало на планеті інтеграційні процеси. Прикладом може слугувати Євросоюз — добровільне об'єднання держав Європи. У подібних об'єднаннях, хоча повільно й нерівномірно, але відбувається процес перемішування представників різних культур, рас, національностей і релігійних конфесій. Завдяки цьому люди стали терпиміше ставитися одне до одного, до альтернативної думки, іншої національності й культури. Однак при цьому вирішальне значення має мета інтеграції. На жаль, сучасні союзи переслідують економічні, політичні й військові цілі, далекі від духовних. Створюються оборонні альянси, які найчастіше приховують свої справжні наміри, несумісні з метою еволюції свідомості, і тому не мають перспектив тривалого існування.

Позаяк егоїзм людей не дозволяє їм добровільно відмовитися від такої політики, виникає ситуація, що змушує людей приймати правильні рішення. Світова криза, що настала, і є такою підказкою, тому для подолання кризи традиційні шляхи не вже не підходять — необхідно відмовитися від застарілої моделі суспільного устрою, що базується на егоїзмі і називається капіталізмом. Егоїзм є основ-

ною перешкодою на шляху до духовного розвитку людини, а націоналізм — головною причиною конфліктів і війн.

Отже, процес виховання й освіти має включати розвиток світогляду єдності й співробітництва. Для цього необхідно до програми навчальних закладів увести курси дисциплін, що відображають цілі еволюції свідомості й виховують духовно та інтелектуально розвинених індивідів. Природно, навчання варто проводити в єдності релігійного і наукового вивчення дійсності за умови очищення релігії від перекохань і марновірства, а обох напрямків — від догматизму й нетерпимості. Філософське узагальнення досягнень науки та релігії може створити цілісне сприйняття дійсності й виховати світогляд єдності.

При цьому варто звертати увагу на те, чому не можна порушувати об'єктивні закони Всесвіту. Наприклад, протягом тисячоліть існують так звані заповіді, якими треба керуватися в житті, однак на практиці їх ніхто не дотримується. Чому люди, які вважають, що вони вірять у Бога, убивають, займаються шахрайством, зраджують, крадуть, обманюють? Багато хто з них сповідається, кається у гріхах, а потім продовжує грішити. Це відбувається тому, що ці люди не розуміють дії космічних законів.

Кожна людина приймає й випромінює у простір інформацію та енергію. При цьому має дотримуватися баланс, інакше вступає в дію відповідний закон, що забезпечує рівновагу. Наприклад, людина шляхом шахрайства одержала матеріальні блага в будь-якій формі. Згодом вона може їх утратити, але, що найгірше, ця людина може втратити не лише незаконно отримані блага, а й своє майно, гроші, здоров'я, у неї можуть бути неприємності в родині або на роботі тощо. Відновлення рівноваги може відбутися в порівняно короткий строк або у дальшому майбутньому. Але погасити «борг» все одно доведеться. Все відбувається за правилом бумеранга: людина пожирає те, що посіяла, тобто за добро їй відплачується добром, за зло — злом.

Як інший приклад розглянемо вбивство. Як відомо, це вважається найтяжчим гріхом, однак дотепер масово вбивають людей під час війн. Чому не можна вбивати? Тому що в багатовимірному просторі,

в духовному світі всі люди є цілим, і, вбиваючи іншу людину, по суті вбиваєш частину себе. Крім того, переривається запланована програма життя індивіда на планеті. Якщо люди зрозуміють причини, чому не можна порушувати космічні закони, вони перестануть це робити. Треба твердо засвоїти, що у всьому, що відбувається з людиною, ніхто не винен, а винна вона сама. І ще — хай що відбувалося із людиною, все спрямовано розвиток її душі. Спостерігаючи за зовнішнім світом, людина бачить своє відображення: якщо це негативні явища, то це означає, що такі властивості є й у неї. Те саме стосується й позитивних моментів у житті людини.

Для чого все це написано? Зовсім не для того, щоб переконати когось у правильності свого бачення істини, а навпаки — щоб не приймали на віру чийсь твердження і, замислившись над усіма порушеними питаннями, і відповідь на них шукали самостійно. Адже істина одна, а шляхів її пізнання дуже багато. Головне — шукати. Роль університету в цих процесах неможливо переоцінити.

Висновки

1. На планеті відбуваються глобальні зміни, пов'язані з початком нової епохи переходу людства на новий рівень буття.
2. Характер перехідних процесів прямо залежить від мислення людей. Що менше людство буде генерувати негативних думок, то менше буде стихійних лих.
3. Найважливіша проблема, яку має вирішити людство, — виховати новий світогляд, який базується на духовних принципах, відмовившись від матеріалізму й атеїзму.
4. Необхідно створити систему виховання й освіти дітей у єдності з досягненнями науки і всіх релігійних учень.
5. Мета освіти — навчити творчо мислити, навчати не того, що треба знати, а того, як треба знати. Освіта повинна мати гуманітарний всебічний характер.
6. Вирішити проблему освіти й виховання неможливо без реформування наявної системи, для чого необхідно розробити концепцію, що передбачає єдність і наступність усіх її рівнів на всіх етапах — від дитячого садка до університету.